

Postanowienie z dnia 14 lutego 1996 r
II URN 63/95

Obowiązkiem organu rentowego jest odnotowanie w dniu oznaczonym prezentatą, umieszczaną na korespondencji przy jej wpływie, czy odwołanie strony od decyzji organu rentowego zostało doręczone osobiście, czy też nadane przez pocztę (rodzaj listu i data nadania).

Przewodniczący SSN: Teresa Romer, Sędziowie SN: Jerzy Kuźniar, Maria Tyszel (sprawozdawca),

Sąd Najwyższy, przy udziale prokuratora Stefana Trautsołta, po rozpoznaniu w dniu 14 lutego 1996 r. sprawy z wniosku Barbary S. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P. o wysokość emerytury, na skutek rewizji nadzwyczajnej Ministra Sprawiedliwości [...] od postanowienia Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 8 sierpnia 1995 r. [...]

u c h y l i ł zaskarżone postanowienie oraz poprzedzające je postanowienie Sądu Wojewódzkiego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Poznaniu z dnia 21 kwietnia 1995 r., [...] i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania temuż Sądowi.

U z a s a d n i e n i e

Decyzją z dnia 10 stycznia 1995 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P. załatwił odmownie wnioski Barbary S. z dnia 23 września 1994 r. o wznowienie postępowania w trybie przewidzianym przepisem art. 80 ust. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz. U. Nr 40, poz. 267 ze zm.).

Sąd Wojewódzki po rozpatrzeniu odwołania wnioskodawczynie, odrzucił je postanowieniem z dnia 21 kwietnia 1995 r. [...], jako wniesione po upływie ustawowego terminu przewidzianego przepisem art. 477⁹ §1 k.p.c. Stanowisko to podzielił Sąd Apelacyjny i zażalenie wnioskodawczynie, na zasadzie art. 397 § 1 i 2 k.p.c. w związku z art. 387 k.p.c., oddalił kwestionowanym postanowieniem.

Wprawdzie według ustaleń Sądu Apelacyjnego, pełnomocnik wnioskodawczynie odebrał odpis zaskarżonej decyzji w dniu 8 lutego 1995 r. (co potwierdza dowód odebrania przesyłki), jednakże odwołanie od tej decyzji zostało wniesione dopiero w dniu 14 marca 1995 r., chociaż pismo to nosi datę 8 marca 1995 r. Wnioskodawczynie nie przedłożyła dowodu wcześniejszego nadania przesyłki, nie twierdzi nawet, że taki dowód posiada. Przekroczenie terminu nie jest wprawdzie nadmierne, ale Sąd Wojewódzki miał podstawę do odrzucenia odwołania na zasadzie art. 477⁹ § 1 k.p.c.

W rewizji nadzwyczajnej od tego postanowienia Minister Sprawiedliwości zarzucił, że zostało wydane z rażącym naruszeniem prawa, w szczególności art. 3 § 2, art. 165 § 1 i § 2 oraz art. 477⁹ § 1 k.p.c., wobec czego wnosił o jego uchylenie, o uchylenie poprzedzającego go postanowienia Sądu Wojewódzkiego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Poznaniu i o przekazanie sprawy temuż Sądowi do ponownego rozpoznania.

Rozpoznając sprawę Sąd Najwyższy rozważył, co następuje:

Rewizja nadzwyczajna jest uzasadniona, gdyż zaskarżone postanowienia wydane zostały z rażącym naruszeniem prawa, w szczególności przepisów wskazanych we wnioskach rewizyjnych. Zgodnie z art. 477⁹ § 1 k.p.c. odwołanie od decyzji organów rentowych wnosi się na piśmie do organu, który wydał decyzję lub do sporządzonego przez ten organ protokołu w terminie miesiąca od doręczenia odpisu decyzji.

W niniejszej sprawie jest na tle dowodów zawartych w aktach sprawy niesporne, że decyzja Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P. z dnia 10 stycznia 1995 r. została doręczona pełnomocnikowi wnioskodawczyni w dniu 8 lutego 1995 r. Spór dotyczy tylko daty wniesienia odwołania od decyzji organu rentowego z dnia 10 stycznia 1995 r., w szczególności czy zostało ono wniesione w terminie miesiąca od doręczenia odpisu decyzji. Jak wynika z akt sądowych odwołanie od zaskarżonej decyzji, doręczonej pełnomocnikowi wnioskodawczyni w dniu 8 lutego 1995 r. zostało zarejestrowane w ZUS w dniu 14 marca 1995 r., a więc termin do wniesienia odwołania został przekroczony o 5 dni.

W zażaleniu na postanowienie Sądu Wojewódzkiego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Poznaniu pełnomocnik wnioskodawczyni twierdził, że odwołanie zostało wniesione w dniu 8 marca 1995 r., czyli z zachowaniem ustawowego terminu przewidzianego w art. 477⁹ k.p.c. Pomimo tego twierdzenia Sąd Apelacyjny rozpoznający zażalenie, po uzyskaniu z Oddziału Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w P. informacji, że organ rentowy nie jest w stanie (...) potwierdzić czy odwołanie zostało złożone osobiście przez pełnomocnika, czy też zostało przesłane pocztą uznał, że zostało ono wniesione po upływie ustawowego terminu i oddalił zażalenie.

Słusznie podniesiono w uzasadnieniu rewizji nadzwyczajnej, że obowiązkiem Sądu Apelacyjnego było uzyskanie od pełnomocnika wnioskodawczyni wyjaśnienia, czy złożył odwołanie osobiście, czy też przesłał je pocztą i jakie posiada dowody uzasadniające twierdzenie, że odwołanie zostało wniesione w terminie. Ponieważ Sąd Apelacyjny takiego wyjaśnienia nie zażądał, niezbyt zrozumiałe jest stwierdzenie zawarte w uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia, że: "Wnioskodawczyni nie przedłożyła dowodu wcześniejszego nadania przesyłki, nie twierdzi nawet, że taki dowód posiada, choć zna przyczyny odrzucenia swego odwołania."

W postępowaniu przed Sądem Najwyższym pełnomocnik wnioskodawczyni przedłożył kserograficzną odbitkę pocztowej książki nadawczej, z której wynika, że do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P., w dniu 8 marca 1995 r. została wysłana przesyłka polecona. Pełnomocnik twierdzi, że zawierała ona 27 odwołań, w tym również odwołanie wnioskodawczyni.

Sąd Najwyższy podziela pogląd wyrażony w rewizji nadzwyczajnej, że kwestia daty wniesienia odwołania wnioskodawczyni wymaga wyjaśnienia w postępowaniu przed Sądem Wojewódzkim, dlatego w całej rozciągłości uwzględnił rewizję nadzwyczajną.

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd uzyska wyjaśnienie z organu rentowego, jakiej sprawy (lub spraw) dotyczyła przesyłka polecona, nadana w dniu 8 marca 1995 r. przez pełnomocnika wnioskodawczyni. Na tę samą okoliczność należy przesłuchać w charakterze świadka osobę odpowiedzialną w kancelarii adwokackiej za

wysyłkę korespondencji. Przy ocenie wyników tego postępowania Sąd orzekający weźmie pod uwagę, że to organ rentowy ma obowiązek odnotowania, czy w dniu określonym prezentatą pismo zostało doręczone osobiście, czy też nadesłane przez pocztę zwłaszcza, gdy wpływa listem poleconym.

O ile wyniki tego postępowania nie dadzą wystarczających podstaw do poczynienia wskazanych ustaleń, Sąd orzekający rozważy, czy nie zachodzą przesłanki do odstąpienia od odrzucenia odwołania na podstawie art. 477⁹ § 3 k.p.c.

W sytuacji, gdy przekroczenie terminu nie jest nadmierne, obowiązkiem Sądu określonym w art. 477⁹ § 3 k.p.c. jest przed odrzuceniem odwołania wyjaśnienie przyczyn tego przekroczenia i ocena, czy były to przyczyny niezależne od odwołującego się. Sformułowanie "przyczyny niezależne" jest sformułowaniem szerszym od "braku winy strony" w rozumieniu art. 168 § 1 k.p.c. i pozwala na uwzględnienie także niektórych przyczyn zawinionych. Zdaniem składu orzekającego w niniejszej sprawie taką przyczyną może być sposób wysyłania przez pełnomocnika listem poleconym pism dotyczących różnych osób i spraw, co może utrudnić, a nawet uniemożliwić ich identyfikację, konieczną - jak w niniejszej sprawie - dla ustalenia zachowania lub przekroczenia terminu. Podkreślić jednak należy, że takie działanie pełnomocnika nie może, bez wyjaśnienia sprawy, uzasadniać rozstrzygnięcia niekorzystnego dla wnioskodawcy.

Mając powyższe na uwadze, z mocy powołanych przepisów oraz art. 422 § 2 k.p.c. orzeczono, jak w sentencji postanowienia.

=====